

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УХВАЛЕНО

Вченою радою ЗНУ

Протокол № 4 від 26.11.2019 р.

М.О. Фролов
2019 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«РОСІЙСЬКА МОВА І ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. ДРУГА МОВА»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	03 «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	035 «ФІЛОЛОГІЯ»
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	035.034 СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ (ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – РОСІЙСЬКА	

Запоріжжя

2019

РОЗРОБЛЕНО проектною групою на базі Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 869 для підготовки бакалавра за спеціальністю 035 – філологія, спеціалізацією 035.034 – слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська

Наказ ЗНУ № 402 від 24.09.2019 р.

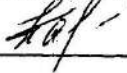
РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, вчене звання
1.	Павленко Ірина Яківна	керівник проектної групи (гарант освітньої програми) доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології
2.	Ніколова Олександра Олександрівна	член проектної групи доктор філологічних наук, професор кафедри німецької філології і перекладу
3.	Дука Людмила Іванівна	член проектної групи кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології

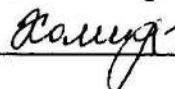
РОЗГЛЯНУТО на вченій раді філологічного факультету ЗНУ

Протокол № 5 від 29 жовтня 2019

Гарант освітньої програми

 І. Я. Павленко
« »

Декан філологічного факультету

 Т. В. Хом'як
« »

Керівник навчального відділу

 Л. О. Нестеренко
« »

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

 О. І. Гура
« »

ЗМІСТ

I. Преамбула.....	
II. Загальна характеристика.....	
III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти.....	
IV. Перелік компетентностей випускника.....	
V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.....	
VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти.....	
VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.....	
VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма...	

І. Преамбула

Запорізький національний університет. «Російська мова і зарубіжна література. Друга мова»: освітня програма.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Ступінь – бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська

ІІ. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь, що присуджують	Бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Освітня кваліфікація Бакалавр філології за спеціалізацією 035.034 – слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська.
Кваліфікація в дипломі	ступінь вищої освіти – бакалавр, спеціальність – Філологія, спеціалізація – 035.034 – Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська, освітня програма – Російська мова і зарубіжна література. Друга мова

<p>Опис предметної області</p>	<p>Об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра філології є російська мова в теоретичному, практичному, синхронному, діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах; українська мова у практичному, синхронному, стилістичному, соціокультурному аспектах; друга іноземна (англійська, німецька, французька) мови у практичному, синхронному, діяхронному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах, зарубіжна та російська література й усна народна творчість; жанрово-стильові різновиди текстів; переклад у практичному, синхронному та діяхронному аспектах; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі.</p> <p>Цілі навчання – підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами.</p> <p>Теоретичний зміст предметної галузі становить система базових наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять філології.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові та спеціальні філологічні методи аналізу лінгвістичних одиниць, методи і методики дослідження мови і літератури, методи та методики перекладацької діяльності; інформаційно-комунікаційні технології.</p>
<p>Особливості освітньої програми</p>	<p>Мета освітньої програми – максимальне врахування у підготовці філологів, фахівців з мов та літератури сучасних викликів культури та освіти, характеру міжкультурної комунікації, соціокультурних чинників, та прогнозів з динаміки ринку праці, підготовка кваліфікованих фахових працівників для освітньої</p>

	<p>діяльності, які здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми теорії філології, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавства, літературознавства, міжкультурних комунікацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Освітня програма включає виробничу педагогічну практику з першої мови та зарубіжної літератури, фольклорну та діалектологічну практики, у програмах яких враховані регіональні чинники.</p> <p>Освітня програма має професійну орієнтованість</p> <p>Фокус програми – спеціальна освіта із філології</p>
Академічні права випускників	Навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

- на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС; - на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), обсягом не більше ніж 120 кредитів ЄКТС. - на базі ступенів «бакалавр», «магістр» або ОКР «спеціаліст» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми, обсягом не більше ніж 120 кредитів ЄКТС. Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених цим стандартом вищої освіти

IV. Перелік компетентностей випускника

• Вид компетентності	• Визначення компетентності
Інтегральна компетентність	<p>• Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності	<p>1) Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>2) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>3) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>4) Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>5) Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>6) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>7) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>8) Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>9) Здатність спілкуватися іноземними мовами.</p> <p>10) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>11) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>12) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>13) Здатність проведення досліджень та виконання різних типів перекладу на належному рівні.</p>
Спеціальні (фахові,	<p>1) Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p>

<p>предметні) компетентності</p>	<p>2) Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>3) Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.</p> <p>4) Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>5) Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератур, що вивчаються, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.</p> <p>6) Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>7) Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.</p> <p>8) Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>9) Усвідомлення засад і технологій створення та перекладу текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.</p> <p>10) Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>11) Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.</p> <p>12) Здатність до організації ділової комунікації.</p>
--	---

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично

аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
13. Аналізувати й інтерпретувати твори світової художньої літератури й слов'янської усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі ;
14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції лінгвістики та перекладознавства, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у перекладацькій діяльності.
18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену.
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Запорізькому національному університеті», що оприлюднено на сайті університету за посиланням: https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
3. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. – К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.05.2016 № 567 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0825-16>;
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення

стандартів вищої освіти». – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;

6. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>; 7. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

Таблиця 1.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комуні- кація	Автономія та відпові- дальність
Загальні компетентності				
1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.	+	+	+	+
2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.	+	+	+	+
3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.	+	+	+	+
4. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.	+	+		+
5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	
6. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.				+
7. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.	+	+	+	+
8. Здатність працювати в команді та автономно.			+	+
9. Здатність спілкуватися російською та другою мовами у професійній діяльності.	+	+	+	
10. Усвідомлена повага до різноманіття культур.	+		+	
11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.		+		
12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях		+		
13. Навички використання інформаційних і комунікаційних	+	+	+	

технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.				
14. Здатність проведення досліджень на належному рівні.	+	+		
Спеціальні (фахові) компетентності				
1. Розуміння структури філологічної науки та її теоретичних основ.	+	+		
2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.	+	+		
3. Здатність демонструвати знання з теорії та історії російської та другої мов.	+	+		
4. Здатність аналізувати просторові (горизонтальні) та соціальні (вертикальні) різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.	+	+		+
5. Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.	+	+		
6. Базові уявлення про основні тенденції розвитку світового літературного процесу та російської літератури.	+	+		
7. Системні знання про основні періоди розвитку зарубіжної та російської літератури від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.	+	+		
8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати російську та другу мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання	+	+	+	+

комунікативних завдань у різних сферах життя.				
9. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.	+		+	+
10. Професійні знання й уміння з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики.	+	+		
11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.	+	+		+
12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	+	+		
13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	+	+		+
14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною, російською та другою мовами.	+	+	+	+
15. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функцій мови в різних суспільних сферах (жанрово-стильова диференціація мови).	+	+	+	
16. Здатність здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.	+	+		
17. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мови.	+	+	+	+
18. Здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово.	+	+	+	+
19. Здатність викладати російську та другу мови та зарубіжну й російську літературу в навчальних закладах.	+	+	+	+

20. Здатність проводити лінгвістичну експертизу публіцистичних, професійних та ін. текстів.	+	+	+	+
---	---	---	---	---

Таблиця 2.

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Інтегральна	Компетентності																																	
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.	+	+																											+				+	+	
2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя.	+		+	+							+	+																							
3. Ефективно працювати з інформацією:	+		+	+	+	+	+					+			+											+					+			+	

